

נר שמואל

לענין ר' שמואל ב"ר יצחק זצ"ל

י"ז בניסן - ב' דחזה"מ פסח תשע"ז

שו"ת סיכום הדף היומי

מ"ל: n101@okmail.co.il פקס: 03-5709307 ניתן לקבל כל יום לתיבת מייל או לפקס.

קידושין - מ"ה

1. נחלקו התנאים האם האב יכול למכור את בתו לאמה אצל קרובים אע"פ שלא יוכלו לייעדה. ולכו"ע יכול למוכרה אלמנה לכהן גדול או גרושה וחלוצה לכהן הדיוט [כיון שבדיעבד קידושין תופסים]. באיזה אופן מדובר באלמנה?
 - א. אין לפרש שאביה קדשה, שהרי אין אדם מוכר את בתו לשפחות אחר אישות.
 - ב. אלא בהכרח שקדשה את עצמה, ומכך שנקראת אלמנה משמע שנחשבת נשואה. וקשה על עולא הסובר שאין מעשה קטנה כלום. ותיצו: מדובר בקידושי יעוד, ואליבא דר' יוסי בר' יהודה, הסובר: מעות הראשונות לאו לקידושין ניתנו, וממילא אי"ז נחשב שאביה קדשה.
2. רב פסק לעיל שקטנה שנתקדשה שלא לדעת אביה צריכה גט וצריכה מיאון. כיצד הדיון אם מת המקדש בלא שקיבלה מיאון וגט ונפלה לפני אחיו?
 - א. ממאנת למאמרו - שאם עשה בה האח מאמר: צריכה גט להתירה - שמא נתרצה האב בקידושי שני ומקודשת היא, צריכה חליצה - שמא נתרצה האב בקידושי ראשון וחלה עליה זיקה, צריכה מיאון - שמא לא נתרצה האב לא בקידושי ראשון ולא בקידושי שני, ויאמרו: אין קידושין תופסין באחותה.
 - ב. ואינה ממאנת לזיקתו - שאם לא עשה בה מאמר - מספיק רק חליצה, ואין להצריכה מיאון שמא יאמרו אין קידושין תופסין באחותה, כיון שהכל יודעים אחות חלוצה דרבנן, כפי ששנה רבי: אחות גרושה - אסורה על המגרש מדאורייתא כשהגרושה חיה, אחות חלוצה - מדברי סופרים.
3. שני אנשים שישיבו ושתו יין בצל העץ צפצפה, לקח אחד מהם כוס יין ונתנה לחברו ואמר לו הרי בתך מקודשת לבני בכוס זה. כיצד פסק רבינא? אפילו למ"ד שקטנה שנתקדשה שלא לדעת אביה, ספק מקודשת כיון שחוששים שנתרצה האב אך לא חוששים שמא נתרצה הבן, כיון שדרך הבן לבדוק תחילה אם ראויה לו.
 - א. אין חוששים שמינה את אביו שליח, כיון שלא חציף איניש למנות את אביו שליח.
 - ב. ואף אין לחוש שמא אביו ראה שנתרצה אליה, ואביו מצידו הסכים להיות שליח, כיון שרבינא פסק אף בקטנה שאין חוששים שנתרצה אביה אם לא שמעו בפירוש [דלא כרב ושמואל] וכל שכן שאצל הבן לא חוששים אם לא שמעו בפירוש.
4. אלו מעשים נוספים הובאו בענין קידושי קטנה?
 - א. מעשה באדם שקידש קטנה בשוק שלא לדעת אביה באגודה קטנה של ירק, ופסק רבינא שאפילו למ"ד חוששין שמא נתרצה האב, דווקא בדרך כבוד, אבל בדרך בזיון ודאי שלא נתרצה. גם הירק וגם בשוק כל אחד מהם בפני עצמו דרך בזיון הוא.
 - ב. מעשה באדם שרצה לקדש את בתו לקרובו, ואשתו רצתה לקרובה, הכריחתו עד שהסכים לקרובה, כשאכלו ושתו קודם שהפסיקו לקדש הלך קרובו וקדשה. ופסקו שאף שבתחילה האב רצה אותו עתה לא נתרצה לקידושיו. הטעם: אביי - שארית ישראל לא יעשו עולה ולא ידברו כזב. רבא - חזקה אין אדם טורח בסעודה ומפסידה. ונפק"מ באופן שלא טרח.
5. נתקדשה לדעת אביה, ונישאת לאותו אחד שלא מדעת אביה. האם מותרת לאכול בתרומה [בכהן]?
 - א. כשניסת כשהלך אביה למדינת הים - רב - אוכלת בתרומה עד שיבא אביה וימחה, וכיון שמן התורה מותרת בתרומה כבר מהאירוסין סומכים על כך שנתרצה. רב אסי - אינה אוכלת, שמא יבוא אביה וימחה, ונמצאת זרה אוכלת בתרומה למפרע. והיה מעשה שרב חשש לשיטה זו. אמנם מודה רב, שאם מתה אינו יורשה, כיון שאוקי ממונא בחזקת מריה.
 - ב. כשאביה כאן ושתק - רב הונא: אינה אוכלת, ואפילו לרב, כיון ששותק מכעס. רב ירמיה בר אבא: אוכלת, ואפילו לרב אסי כיון שמשתיקתו נראה שנח לו.
6. נתקדשה שלא לדעת אביה וניסת שלא לדעת, ואביה כאן, האם אוכלת?
 - א. רב הונא: אוכלת. רב ירמיה בר אבא: אינה אוכלת. עולא על דברי רב הונא: כחומץ לשנים וכעשן לעינים, שאם כשקידושיה חלו מדאורייתא חשש רב הונא ששתק מכעס, כל שכן כאן. ותיצו: שטעמו של רב הונא כיון שנעשה בה מעשי יתומה בחיי האב, ששתק גם בקידושיה וגם בנישואיה. ולכן או שהפקירה או שמסכים למעשיה.